

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

"Фінанси підприємств"

обов'язкова

Освітньо-професійна програма: "Економіка: Економічна кібернетика"

Спеціальність: 051 Економіка спеціалізації "Економічна кібернетика"

Галузь знань: 05 "Соціальні та поведінкові науки"

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Факультет: економічний

Мова навчання: українська

Розробники: Марусяк Наталія Леонідівна, доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент

Профайл викладача: <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektiv-kafedry-finansiv-i-kredytv>

Контактний тел.: 050-2905864

E-mail: n.marusyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <http://e-learning.econom.chnu.edu.ua/course/view.php?id=269>

Консультації: очні консультації: щовівторка, 12:00 - 13:00, к. 14, ауд. 6
он-лайн консультації: щосереди, 13:30 - 14:30

(за попередньою домовленістю)

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна "Фінанси підприємств" належить до обов'язкових навчальних дисциплін циклу професійної підготовки студентів спеціальності 051 Економіка спеціалізації "Економічна кібернетика".

2. Мета навчальної дисципліни: формування системи знань щодо базових понять у галузі фінансів та фінансового механізму підприємства, змісту окремих напрямів фінансової діяльності підприємства та їх взаємозв'язку та оволодіння основами методики і базовими прийомами практичної фінансової роботи.

3. Пререквізити.

Дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом "Фінанси підприємств" - це "Економічна теорія", "Мікроекономіка", "Макроекономіка".

4. Результати навчання

знати:

- категорії фінансів підприємств, сучасні особливості організації фінансових відносин підприємств з іншими суб'єктами економічної системи;

- механізм функціонування фінансів підприємств, у тому числі механізм фінансового забезпечення і фінансового регулювання, формування та використання фінансових ресурсів підприємств різних організаційно-правових форм;

- особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння процесу їх фінансування;

вміти:

- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні фінансові показники які характеризують результативність їх діяльності;

- обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічної та фінансової систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію;

- самостійно виявляти проблеми економічного-фінансового характеру при аналізі конкретних ситуацій на підприємстві, пропонувати способи їх вирішення;

- абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансів підприємств.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	II	IV	5	150	2	30	30	-	-	90	-	іспит
Заочна	II	IV	5	150	2	8	8	-	-	134	-	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств												
Тема 1. Основи фінансів підприємств	13	2	2			9	13	1	0			12
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	13	2	2			9	13	0,5	1			11,5
Тема 3. Грошові надходження підприємств	13	2	2			9	14	1	1			12
Тема 4. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	14	4	4			6	14	1	1			12
Тема 5. Формування і використання оборотного капіталу підприємства	13	4	2			7	14	0,5	1			12,5
Модульна контрольна робота 1	2	-	2			-	-					
Разом за змістовним модулем 1	68	14	14			40	68	4	4			60
Змістовий модуль 2. Фінансові аспекти функціонування підприємств												
Тема 6. Формування та розподіл прибутку підприємства	14	4	2			8	14	1	1			12
Тема 7. Оподаткування підприємств	13	2	2			9	11	0	0			14
Тема 8. Кредитування підприємств	13	2	2			9	13	0,5	1			11,5
Тема 9. Оцінка фінансового стану підприємства	14	2	4			8	14	1	1			12
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	13	4	2			7	13	1	1			11
Тема 11. Фінансова санація на підприємстві	13	2	2			9	14	0,5	0			13,5
Модульна контрольна робота 2	2	-	2									
Разом за змістовним модулем 2	82	16	16			50	82	4	4			74
Усього годин	150	30	30			90	150	8	8			134

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	<p>Основи фінансів підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінанси підприємств як основа фінансів суспільства 2. Внутрішні і зовнішні джерела формування фінансових ресурсів 3. Інституціональне забезпечення діяльності суб'єктів господарювання. 4. Капітал підприємств різних організаційно-правових форм і джерела його формування. 5. Самофінансування як індикатор фінансового забезпечення поточної та інвестиційної діяльності підприємства.
2	<p>Організація грошових розрахунків підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень та платіжних вимог-доручень. 2. Розрахункові чеки та їх використання. 3. Розрахунки акредитивами. 4. Особливості розрахунків в електронних системах типу «клієнт-банк». 5. Вексельна форма розрахунків та її використання на підприємствах. 6. Платіжна система в Україні: проблеми і способи їх розв'язання. 7. Факторингові послуги в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку.
3	<p>Грошові надходження підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні аспекти ціноутворення на підприємстві. 1. Проблемні аспекти формування доходів від операційної діяльності підприємства. 2. Формування доходів від фінансових операцій та від участі в капіталі інших підприємств. 3. Планування доходу з урахуванням специфіки продукції. 4. Цінові фактори формування доходу від реалізації продукції
4	<p>Фінансове забезпечення відтворення основних засобів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процес відтворення основних виробничих засобів за умов ринкової економіки. 2. Законодавчі основи формування амортизаційного капіталу підприємства. 3. Порівняльна характеристика ефективності методів нарахування амортизаційних відрахувань. 4. Фінансовий лізинг і його роль у відтворенні основних виробничих засобів.
5	<p>Формування та використання оборотного капіталу підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кругообіг оборотного капіталу як основа його функціонування. 2. Власні джерела формування оборотного капіталу, їх значення. 3. Формування оборотного капіталу за рахунок позикових джерел. 4. Вплив розміщення оборотного капіталу на фінансовий стан підприємства. 5. Напрямки покращення ефективності використання оборотного капіталу. 6. Способи прискорення оборотності оборотного капіталу.
6	<p>Формування та розподіл прибутку підприємства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи планування прибутку. 2. Методи визначення прибутку підприємства. 3. Методика визначення прибутку від операційної діяльності підприємства. 4. Склад операційних витрат та їх вплив на величину операційного прибутку підприємства. 5. Неопераційні витрати підприємства та їх вплив на прибуток підприємства. 6. Метод прямого рахунку як метод визначення величини прибутку підприємства. 7. Особливості аналітичного методу розрахунку операційного прибутку.
7	<p>Оподаткування підприємств</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Податок на додану вартість. 2. Акцизний податок. 3. Митні платежі.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Податок на прибуток підприємства. 5. Податок на доходи фізичних осіб. 6. Рентні платежі. 7. Екологічне оподаткування. 8. Податок на майно. 9. Єдиний податок. 10. Місцеві збори.
8	Кредитування підприємств <ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка ефективності використання позикових ресурсів на підприємстві. 2. Система показників підприємства, що характеризує його платоспроможність. 3. Надання кредиту на умовах договору факторингу 4. Визначення потреби підприємства у кредитних ресурсах.
9	Оцінка фінансового стану підприємства <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова звітність як основа визначення фінансового стану підприємства. 2. Оцінка майнового стану підприємства. 3. Методика визначення ліквідності підприємства. 4. Фінансова стійкість підприємства та методи її визначення. 5. Аналіз ділової активності підприємства. 6. Оцінка фінансової результативності підприємства.
10	Фінансове планування на підприємствах <ol style="list-style-type: none"> 1. Перспективне фінансове планування та розробка фінансової стратегії підприємства. 2. Контроль за виконанням поточного фінансового плану. 3. Необхідність фінансового планування для вітчизняних підприємств та його види. 4. Реалії фінансового планування та прогнозування на вітчизняних підприємствах. 5. Особливості фінансового планування для підприємств різних форм власності та організаційно-правової структури. 6. Особливості поточного фінансового планування. 7. Особливості оперативного фінансового планування на вітчизняних підприємствах. 8. Бюджетування як вид фінансового планування.
11	Фінансова санація на підприємстві <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини неплатоспроможності підприємств. 2. Методи встановлення банкрутства підприємства. 3. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства. 4. Оцінка санаційної спроможності підприємства. 5. Законодавчі основи проведення фінансового оздоровлення підприємств-банкрутів.

По кожному змістовому модулю студент повинен виконати ІНДЗ, а саме: підготувати одну презентацію-відповідь на обране питання з наведеного вище переліку завдань (всього чотири презентації протягом двох семестрів вивчення дисципліни).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю: усна та письмова (тестування, самостійна робота) відповіді студента.

Форми підсумкового контролю: екзамен.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання:

- виступи (доповіді) на практичних заняттях,
- реферати,
- аналітичні звіти,
- презентації результатів виконаних завдань і досліджень,
- студентські презентації та виступи на наукових заходах,
- тестування,
- письмове визначення основних фінансових категорій, принципів, законів

(глосарій),

- експрес-опитування,
- аудиторні контрольні роботи,
- самостійні роботи та ін.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку, екзамену).

Максимальна кількість балів складає: за 1-й модуль і 2-й модуль – по 30 балів (разом – 60 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	Fx (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

З навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» проводиться екзамен. Студенти отримують білет, що містить 4 завдання: теоретичні питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій, практичне завдання.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку чи екзамені, входить: 1 теоретичне питання (14 балів), 4 тести - по 1,5 балу (сумарно 6), визначення 5 термінів - по 1,4 бали (сумарно 7 балів, практичне завдання (13 балів).

14 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання у першому завданні. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по практичному завданню.

Після підготовки студентами конспекту відповіді, та розв'язання тестів та практичного завдання відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього студентіві можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне запитання, тестові питання та сформульовано правильні визначення з глосарію, а також подано правильний розв'язок практичного завдання, що розкриває суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію і практичного завдання, але містить неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття одного з питань білету, але у відповіді не достатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові та практичні завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, і в той же час практичне завдання розв'язано з деякими неточностями виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та розв'язання практичного завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fx».

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	МКР-1	T6	T7	T8	T9	T10	T11	МКР-2		
5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	5	40	100

T1, T2 ... T22 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література - основна

1. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражнік Л. В. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-ге видання, розшир. і допов. 2018. полтава: РВ ПДАА. 350 с.
2. Білик М. Д., Бабяк Н. Д., Соколова О. Б. Фінанси підприємств: практикум: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2008. 184 с.
3. Гриньова В. М., Коюда В. О. Фінанси підприємств: навч. посіб. 3-тє вид., стереотип. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.
4. Зятковський І. В. Фінанси суб'єктів господарювання в умовах інституційних перетворень: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 388 с.
5. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємства: навч. посібник / Н.Л. Марусяк. Чернівці: Чернівець. Нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 132с.
6. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: підручник. К.: ЦУЛ, 2019. 504 с.
7. Онисько С. М., Марич П. М. Фінанси підприємств: підручник 2-ге вид., стер. Л. : Магнолія плюс, 2005. 366 с.
8. Партин Т.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: навч. посібник. К. 2006. 379 с.
9. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: навч. посібник. Вид. 2-ге, доповн. і переробл. Луцьк: Ред.-вид. від "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. 382 с.
10. Стасюк Г. А. Фінанси підприємств: навч. посібник. Херсон: Олді-плюс, 2004. 480 с.
11. Тарасенко І. О., Любенко Н. М. Фінанси підприємств: підручник. К. : КНУТД, 2015. 360 с.
12. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посібник. К.: Кондор. 2005. 400 с.
13. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2009. 320 с.
14. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
15. Ярошевич Н. Б. Фінанси підприємств. Практикум. навч. посіб. Львів: Вид-во львівської політехніки, 2009. 308 с.

6. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Антимонопольний комітет України – <http://www.amc.gov.ua>
2. Верховна Рада України. Законодавство України - <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Державна аудиторська служба України - www.dkrs.gov.ua
4. Державна податкова служба України - www.sfs.gov.ua
5. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
6. Державна статистична служба України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України - www.ukrproject.gov.ua
8. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
9. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України – <http://www.me.gov.ua>
10. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій – www.ier.kiev.ua
4. Інститут світової економіки і міжнародних відносин – www.iweir.org.ua
5. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net □
6. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
7. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова – www.ucers.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії – www.dev.lac.lviv.ua/lib
3. Дніпропетровська обласна наукова бібліотека – www.lib.dp.ua
4. Львівська електронна бібліотека ім. В. Стефаника – www.lsl.lviv.ua
5. Наукова бібліотека Донецького національного університету – <http://library.dongu.donetsk.ua/>
6. Наукова бібліотека ім. Максимовича – www.lib-gw.univ.kiev.ua
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua
8. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua
9. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького – www.ognb.odessa.ua